

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Sžak/16/2017
Identifikačné číslo spisu: 1017200346
Dátum vydania rozhodnutia: 25.10.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1017200346.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Hatalovej, PhD., v právnej veci sťažovateľky (pôv. žalobkyňa): U. Y. G., nar. XX.XX.XXXX, provincia G., Sýrska arabská republika, posledný trvalý pobyt v zahraničí sídlisko Y., bez bližšieho označenia čísla domu, G., evidencne Pobytový tábor v Opatovskej Novej Vsi, Slovenská republika, t. č. na dlhodobej priepustke ulica H., Slovenská republika, zastúpená: Ligou za ľudské práva, občianske združenie, Štúrova 3, 811 02 Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Migračný úrad, Pivonková 6, 812 72 Bratislava, o správnej žalobe proti rozhodnutiu žalovaného ČAS: MU-PO-59-114/2016-Ž zo dňa 30. januára 2017, o kasačnej sťažnosti sťažovateľky proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 6SaZ/2/2017-74 zo dňa 26. mája 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 6SaZ/2/2017-74 zo dňa 26. mája 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného ČAS: MU-PO-59-114/2016-Ž zo dňa 30. januára 2017 v časti o neudelení azylu z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Sťažovateľke nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím ČAS: MU-PO-59-114/2016-Ž zo dňa 30. januára 2017 žalovaný podľa § 13 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o azyle“) neudelil sťažovateľke azyl a súčasne podľa § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle poskytol sťažovateľke doplnkovú ochranu na dobu 1 roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

2. Z administratívneho konania je zrejmé, že sťažovateľka dňa 12.03.2016 požiadala o udelenie azylu z dôvodu obavy o svoj život, hlavne z dôvodu jej prenasledovania vládnu garnitúrou a z dôvodu vojnového konfliktu v domovskej krajine. Dôvodom jej žiadosti o azyl bolo, že je súčasťou zraniteľnej

časti obyvateľstva. Je osamelá žena, má zdravotné problémy, je traumatizovaná a potrebuje ochranu.

3. Žalovaný svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že sťažovateľka ničím nepreukázala, že by bola v krajine pôvodu prenasledovaná, resp. že by mala dôvodnú obavu z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodu zastávania určitých politických názorov, či príslušnosti k určitej sociálnej skupine ako je definované v zákone o azyle. Z vyjadrení sťažovateľky vyplýva, že ona sama nečelila žiadnej forme prenasledovania v zmysle § 2 písm. d) zákona o azyle. Nič, čo v priebehu konania prezentovala, nenasvedčovalo tomu, že bolo voči nej v krajine pôvodu namierené konanie postihujúce ju kvôli pohlaviu, nič nenasvedčovalo tomu, že bola trestaná, ani že jej bola odmietnutá súdna ochrana, ktorá by k takémuto trestaniu viedla. Nič nenasvedčovalo ani tomu, že boli voči nej realizované fyzické, sexuálne ani psychické násilie. Definícia utečenca v zmysle Konvencie a zákona o azyle v sebe zahŕňa subjektívne aj objektívne prvky. Subjektívne sa týkajú strachu jednotlivca z ujmy v prípade návratu do krajiny pôvodu. Objektívne sa týkajú odôvodnenosti strachu žiadateľa, čo znamená, že existuje opodstatnená možnosť, že pri návrate by došlo k hroziacej ujme. Odôvodnený strach z prenasledovania sa však musí týkať jednej alebo viacerých príčin uvedených v Konvencii a v zákone § 8 zákona o azyle, t. j. rasy, náboženstva, národnosti, sociálnej skupiny, politického názoru, alebo uplatňovania politických práv. Okrem subjektívneho prvku jej strachu z prenasledovania, teda obavy či už z príslušníkov IS alebo predstaviteľov štátneho režimu, chýba v jej prípade objektívny prvok odôvodnenosti jej strachu v zmysle Konvencie a zákona o azyle. Ten je pre posúdenie možnosti udelenia azylu najpodstatnejší. Preto možno podľa žalovaného jednoznačne konštatovať, že tieto jej obavy samy o sebe ako také, nevychádzajú z dôvodov uvedených v Konvencii a ani v zákone o azyle. Sťažovateľka teda objektívne nemala pred upustením krajiny svojho pôvodu žiadne problémy takého charakteru, ktoré by vychádzali z dôvodov uvedených v Konvencii a v zákone o azyle. Nesplňa preto podmienky pre udelenie azylu.

4. Z objektívnych dôvodov neboli podľa žalovaného splnené ani podmienky na udelenie azylu podľa § 10 zákona o azyle, teda na udelenie azylu za účelom zlúčenia rodiny, keďže sťažovateľka nemá na území SR žiadnych rodinných príslušníkov s udeleným azylom.

5. Z rozhodnutia je tiež zrejmé, že žalovaný posúdil možnosť udeliť sťažovateľke azyl z humanitárnych dôvodov a keďže sa v priebehu konania nevyskytli žiadne skutočnosti, ktoré by viedli žalovaného k udeleniu tejto formy medzinárodnej ochrany, azyl z humanitárnych dôvodov sťažovateľke podľa § 9 zákona o azyle neudelil.

6. Vzhľadom na to, že neboli splnené dôvody na udelenie azylu, žalovaný posúdil, či sťažovateľka spĺňa dôvody na poskytnutie doplnkovej ochrany uvedené v § 13a a § 13b zákona o azyle. Pri posudzovaní kritérií sa žalovaný priklonil k záveru, že v prípade nedobrovoľného návratu sťažovateľky do krajiny pôvodu, by mohla byť skutočne vystavená reálnej hrozbe vážneho bezprávia, a preto jej bolo podľa žalovaného potrebné poskytnúť doplnkovú ochranu na území SR na dobu 1 roka odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II.

Konanie na krajskom súde

7. Krajský súd napadnutým rozsudkom podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľka domáhala preskúmania rozhodnutia žalovaného ČAS: MU-PO-59-114/2016-Ž zo dňa 30.01.2017 v časti o neudelení azylu, ktorým žalovaný podľa § 13 ods. 1 zákona o azyle neudelil sťažovateľke azyl a súčasne v zmysle § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle rozhodol o poskytnutí doplnkovej ochrany sťažovateľke na dobu 1 roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia.

8. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku v rozsahu podanej žaloby uviedol:

9. K námietke žalobkyne, že napadnuté rozhodnutie vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci správny súd uviedol, že je nedôvodná. Žalovaný v súvislosti s vyhodnotením žiadosti žalobkyne o

udelenie azylu si vyžiadal informácie týkajúce sa celkovej ako aj aktuálnej bezpečnostnej situácie v Sýrii a na základe posúdenia žiadosti žalobkyne žalobkyni napadnutým rozhodnutím v zmysle § 13 ods. 1 zákona o azyle neudelil žalobkyni azyl a súčasne v zmysle § 13a a § 20 ods. 4 zákona o azyle žalobkyni poskytol doplnkovú ochranu na dobu 1 roka odo dňa nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia. V prípade žalobkyne neboli splnené podmienky pre udelenie azylu, nakoľko nebolo preukázané, že by bola v krajine pôvodu prenasledovaná, resp. že by mala dôvodnú obavu z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov, či príslušnosti k určitej sociálnej skupine a žalobkyňa nečelila žiadnej forme prenasledovania v zmysle § 2 písm. d) zákona o azyle. Taktiež nie je podľa názoru správneho súdu preukázané, že by v krajine pôvodu bolo namierené konanie postihujúce navrhovateľku kvôli pohlaviu, že bola trestaná za odmietnutie vojenskej služby alebo inak neprimerane diskriminačne trestne stíhaná, nebola jej odmietnutá súdna ochrana, ktorá by k takému trestaniu viedla a nič nenasvedčuje ani tomu, že boli voči nej realizované diskriminačné zákonné, správne, policajné alebo súdne opatrenia a nebolo voči žalobkyni použité fyzické, sexuálne ani psychické násilie. Žalobkyňa pred opustením krajiny svojho pôvodu nemala žiadne také problémy takého charakteru, ktoré by vychádzali z dôvodov uvedených v § 8 zákona o azyle. Vzhľadom na situáciu v krajine pôvodu žalobkyne vyhodnotil stav v krajine pôvodu žalobkyne za nepriaznivý a s prihliadnutím aj na osobitné okolnosti prípadu žalobkyne, t. j. s prihliadnutím aj na jej zdravotný stav žalovaný žalobkyni poskytol doplnkovú ochranu, ktorá pokrýva aj reálnu hrozbu vážneho bezprávia vzhľadom na súčasnú občiansku vojnu a bezpečnostný stav v meste Aleppo, odkiaľ žalobkyňa pochádza. Doplnková ochrana bude žalobkyni predĺžená, pokiaľ bude pretrvávať nepriaznivý stav v krajine pôvodu žalobkyne. Vyhodnotením zisteného stavu a bezpečnostnej situácie v krajine pôvodu možno podľa krajského súdu dospieť k záveru, že síce existujú dôvody možného vážneho bezprávia, s ktorým v prípade návratu do krajiny pôvodu by sa mohla žalobkyňa stretnúť, doplnková ochrana je jednou z foriem medzinárodnej ochrany, ktorá jej poskytnutá bola. Správny súd mal za to, že žalovaný posúdil všetky skutočnosti, ktoré sú súčasťou administratívneho spisu žalovaného.

10. K žalobnému bodu, v ktorom žalobkyňa namieta, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov podľa názoru správneho súdu táto námietka nie je dôvodná. Žalovaný vo svojom rozhodnutí podrobne opísal zistený stav veci, zrozumiteľným a logickým spôsobom uviedol svoju právnu úvahu ako vo vzťahu k vyhodnoteniu osoby žalobkyne ako aj k dôvodom, na základe ktorých dospel k záveru, že žalobkyňa nespĺnila zákonom predpísané predpoklady udelenia azylu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je nepochybné, aký skutkový stav žalovaný v konaní zistil, ako sa žalovaný vysporiadal s jednotlivými tvrdeniami žalobkyne aj jej právnej zástupkyne ako aj to, na základe akých skutočností nebol žalobkyni udelený azyl. Správny súd uviedol, že žalovaný prihliadol aj na osobitné zdravotné problémy žalobkyne, a preto nie je možné tvrdiť, že žalovaný nepovažoval žalobkyňu za zraniteľnú osobu podľa § 39 zákona o azyle. Taktiež je treba poukázať na to, že udelenie azylu je úzko špecifikovaný druh medzinárodnej ochrany, kedy je dôležité preukázať spojitosť obáv s osobou žiadateľa o azyl ako aj činov prenasledovania. V prípade žalobkyne nebola preukázaná takáto spojitosť, a preto žalobkyni z dôvodu hrozby vážneho bezprávia poskytol doplnkovú ochranu.

11. K žalobnému bodu, v ktorom žalobkyňa namieta, že zistenie skutkového stavu je nedostačujúce na riadne posúdenie veci správny súd uviedol, že táto námietka nie je dôvodná. Podľa názoru správneho súdu žalovaný správne vychádzal z jemu dostupných informácií a tie objektívne posúdil s prihliadnutím na vyjadrenia žalobkyne, posudzoval aj relevantnosť dôvodov žalobkyne v súvislosti s jej žiadosťou o udelenie azylu. Správny súd poukázal na to, že žalovaný prihliadol aj na psychický stav žalobkyne a posúdil aj možnosť udelenia v zmysle § 10 zákona o azyle, t. j. na účel zlúčenia rodiny, pričom táto podmienka nebola v prípade žalobkyne splnená, nakoľko nemá na území Slovenskej republiky žiadnych rodinných príslušníkov s udeleným azylom. Žalovaný s prihliadnutím na zistené skutočnosti s prihliadnutím na ustanovenie § 2 písm. d) zákona o azyle poskytol žalobkyni doplnkovú ochranu na území Slovenskej republiky vzhľadom na to, že nie je možné vylúčiť, že pri návrate žalobkyne do krajiny pôvodu by mohla byť vystavená reálnej hrozbe vážneho bezprávia z dôvodu súčasnej občianskej vojny a bezpečnostný stav v meste G., odkiaľ žalobkyňa pochádza.

12. K žalobnému bodu, v ktorom žalobkyňa namieta, že skutkový stav, ktorý vzal orgán verejnej správy za základ napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia je v rozpore s administratívnymi spismi alebo v nich nemá oporu, správny súd uviedol, že táto námietka je tiež nedôvodná. Správny súd v tejto súvislosti poukázal na to, že skutočnosť, že žalobkyni nebol žalovaným udelený azyl nie je možné vo vzťahu k obsahu administratívneho spisu ako aj zisteného stavu veci hodnotiť a posudzovať ako rozpor obsahu spisu s napadnutým rozhodnutím.

13. K žalobnému bodu, v ktorom žalobkyňa namieta, že došlo k podstatnému porušeniu ustanovení v konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré mohlo mať za následok vydanie nezákonného rozhodnutia alebo opatrenia vo veci samej správny súd uviedol, že táto námietka nie je dôvodná. Podľa názoru správneho súdu žalovaný postupoval v súlade so zákonom o správnom konaní ako so zákonom o azyle. Skutočnosť, že kladená otázka zo strany právnej zástupkyne žalobkyne bola podľa názoru správneho orgánu sugestívna a kapciózna a tento ju nepripustil neznamená, že správny orgán podstatne porušil ustanovenia v konaní a správny súd mal za to, že v konaní žalovaný postupoval v súlade so zákonom. Správny súd dospel k názoru, že napadnuté rozhodnutie žalovaného v časti o neudelení azylu žalobkyni je vydané v súlade so zákonom.

14. Pretože súd nevyhodnotil ani jednu zo vznesených námietok ako dôvodnú, podanú žalobu v časti o neudelení azylu zamietol.

15. O trovách žalobkyne súd rozhodol za použitia ust. § 167 ods. 1 S.s.p. s poukazom na výsledok konania.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

16. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľka v zákonnej lehote podala kasačnú sťažnosť.

17. Sťažovateľka v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. ako dôvody podania kasačnej sťažnosti uviedla, že správna žaloba bola nezákonne odmietnutá, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, že sa krajský súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu.

18. Sťažovateľka uviedla, že podľa jej názoru je rozsudok správneho súdu nedostatočne odôvodnený, pretože sa nezaobera väčšinou namietaných skutočností. Odôvodnenie rozsudku je všeobecné a nereaguje na námietky sťažovateľky uvedené v správnej žalobe.

19. Sťažovateľka namietala nesprávne právne posúdenie v otázke nesplnenia podmienok podľa § 8 zákona o azyle. Osobitne namietala nesprávny právny záver žalovaného, že na preukázanie opodstatnenosti obáv z prenasledovania je potrebné preukázanie minulého prenasledovania, nesprávny právny výklad miery dôkazu opodstatnenosti obáv z prenasledovania, a to so záverom, že na preukázanie spojitosti posudzovaného prípadu s preukázaným prenasledovaním iných osôb v rovnakom a podobnom postavení, ktoré vyplýva z informácií o krajinách pôvodu nepostačuje preukázanie rovnakého alebo podobného postavenia sťažovateľky, nesprávne právne posúdenie právneho výkladu skutočných a pripisovaných politických názorov, ktoré sú relevantným dôvodom prenasledovania podľa § 8 zákona o azyle a nesprávne právne posúdenie príslušnosti k určitej sociálnej skupine.

20. Z uvedených dôvodov navrhla kasačnému súdu, aby rozsudok krajského súdu zmenil tak, že zruší napadnuté rozhodnutie žalovaného a vec mu vráti na ďalšie konanie.

B)

21. Žalovaný vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že sťažovateľka nesplnila podmienky pre udelenie azylu podľa § 8 a § 10 zákona o azyle a napadnuté rozhodnutie žalovaného je zákonné a vecne správne. Žalovaný má súčasne za to, že sťažnostné body uvedené v kasačnej sťažnosti nie sú dôvodné, a preto navrhol kasačnému súdu, aby kasačnú sťažnosť zamietol.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

22. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 492 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná a napadnutý rozsudok krajského súdu je v zmysle § 462 ods. 2 S.s.p. potrebné zmeniť tak, že ruší preskúmané rozhodnutie v časti o neudelení azylu a vec žalovanému vracia na ďalšie konanie. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 25.10.2017 (§ 137 ods. 2 S.s.p.).

Podľa ust. § 2 písm. d/ zákona o azyle na účely tohto zákona sa rozumie prenasledovaním závažné alebo opakované konanie spôsobujúce vážne porušovanie základných ľudských práv alebo súbeh rôznych opatrení, ktorý postihuje jednotlivca podobným spôsobom, ktoré spočíva najmä v 1. použití fyzického alebo psychického násillia vrátane sexuálneho násillia, 2. zákonných, správnych, policajných alebo súdnych opatreniach, ktoré sú diskriminačné alebo sú vykonávané diskriminačným spôsobom, 3. odmietnutí súdnej ochrany, ktoré vedie k neprimeranému alebo diskriminačnému potrestaniu, 4. neprimeranom alebo diskriminačnom trestnom stíhaní alebo treste, 5. trestnom stíhaní alebo treste za odmietnutie výkonu vojenskej služby v čase konfliktu, ak by výkon vojenskej služby zahŕňal trestné činy alebo činy uvedené v § 13 ods. 2, 6. konaní namierenom proti osobám určitého pohlavia alebo proti deťom.

Podľa ust. § 13 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo neudelí azyl žiadateľovi, ak nespĺňa podmienky uvedené v § 8 alebo 10.

Podľa ust. § 8 zákona o azyle ministerstvo udelí azyl, ak tento zákon neustanovuje inak, žiadateľovi, ktorý

- a) má v krajine pôvodu opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastavania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu, alebo
- b) je v krajine pôvodu prenasledovaný za uplatňovanie politických práv a slobôd.

Ustanovenie § 10 zákona o azyle rieši otázku udelenia azylu na účel zlúčenia rodiny manželovi azylanta, resp. slobodným deťom azylanta do 18 rokov ich veku, resp. rodičom slobodného azylanta mladšieho ako 18 rokov, pričom azylantom je cudzinec, ktorému bol udelený azyl.

Podľa ust. § 9 zákona o azyle ministerstvo môže udeliť azyl z humanitných dôvodov, aj keď sa v konaní nezistia dôvody podľa § 8.

Podľa ust. § 19a ods. 4 písm. e) zákona o azyle ministerstvo pri posudzovaní dôvodov prenasledovania vychádza z toho, že skupina tvorí určitú sociálnu skupinu najmä vtedy, ak príslušníci skupiny zdieľajú vrodene charakteristické črty alebo spoločný pôvod, ktoré nemožno zmeniť, alebo zdieľajú charakteristiku alebo presvedčenie, ktoré sú tak závažné pre ich identitu alebo svedomie, že daná osoba by nemala byť nútená, aby sa ich zriekla a okolitou spoločnosťou je vnímaná ako odlišná; v závislosti od okolností v krajine pôvodu, určitá sociálna skupina môže predstavovať skupinu založenú na spoločnej charakteristickej črte sexuálnej orientácie, pričom túto orientáciu nemožno chápať tak, že zahŕňa činy považované za trestné podľa osobitného predpisu.

Podľa § 39 ods. 1 zákona o azyle ministerstvo vytvára v azylových zariadeniach vhodné podmienky na ubytovanie cudzincov a starostlivosť o nich, pritom zohľadňuje osobitné potreby zraniteľných osôb zistené na základe individuálneho posúdenia ich stavu; vhodnými podmienkami sa rozumie aj prijímanie primeraných opatrení na zabránenie útokom a násilliu, ako aj poskytnutie ochrany obetiam obchodovania

s ľuďmi. Zraniteľnými osobami sa na účely tohto ustanovenia rozumejú najmä maloleté osoby, zdravotne postihnuté osoby, staršie osoby, tehotné ženy, osamelí rodičia s maloletými deťmi, obeť obchodovania s ľuďmi, osoby so závažným ochorením, osoby s duševnou poruchou a osoby, ktoré boli podrobené mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického násillia, fyzického násillia alebo sexuálneho násillia.

Podľa § 39 ods. 2 zákona o azyle ministerstvo pri umiestňovaní cudzinca v azylovom zariadení prihliada na jeho vek, zdravotný stav, príbuzenské vzťahy a náboženské, etnické alebo národnostné osobitosti. Osobitne sa umiestňujú muži a ženy, pritom sa prihliada na rodinné vzťahy. Premiestňovanie cudzinca z jedného azylového zariadenia do druhého azylového zariadenia sa uskutočňuje len v nevyhnutných prípadoch.

23. Konanie o udelenie azylu na území Slovenskej republiky je upravené v zákone o azyle. Udelenie azylu na území Slovenskej republiky je spojené so splnením podmienok taxatívne uvedených v ustanovení § 8 zákona o azyle, t. j. v prípade žiadateľa o azyl musia byť preukázané opodstatnené obavy z prenasledovania z rasových, národnostných alebo náboženských dôvodov, z dôvodov zastávania určitých politických názorov alebo príslušnosti k určitej sociálnej skupine, prenasledovania za uplatňovanie politických práv a slobôd a vzhľadom na tieto obavy sa nemôže alebo nechce vrátiť do tohto štátu.

24. V citovanom ustanovení ide o zákonné vyjadrenie ústavnej garancie poskytovania azylu cudzincom prenasledovaným za uplatňovanie politických práv a slobôd (čl. 53 prvá veta Ústavy Slovenskej republiky).

25. Dôvody pre poskytnutie azylu sú zákonom vymedzené pomerne úzko a nepokrývajú celú škálu porušovania ľudských práv a slobôd, ktoré sú tak v medzinárodnom ako aj vo vnútroštátnom kontexte uznávané. Inštitút azylu je aplikovateľný v obmedzenom rozsahu, a to len pre prenasledovanie zo zákonom uznaných dôvodov, kedy je týmto inštitútom chránená len najvlastnejšia existencia ľudskej bytosti a práva a slobody s ňou spojené, pričom udelenie azylu podľa § 8 zákona o azyle je viazané objektívne na prítomnosť prenasledovania ako skutočnosti definovanej v § 2 písm. d) zákona o azyle alebo na odôvodnené obavy z tejto skutočnosti, a to v oboch prípadoch v dobe podania žiadosti o azyl, teda spravidla v dobe bezprostredne nasledujúcej po odchode z krajiny pôvodu, (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sža/41/2009 zo dňa 04.08.2009).

26. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že povinnosť zistiť skutočný stav veci podľa § 32 zákona č. 71/1967 Zb. (Správny poriadok) má žalovaný len v rozsahu dôvodov, ktoré žiadateľ v priebehu správneho konania uviedol, pričom zo žiadneho ustanovenia zákona nemožno vyvodit', že by žalovanému vznikla povinnosť, aby sám domýšľal právne relevantné dôvody pre udelenie azylu žiadateľom neuplatnené a následne k týmto dôvodom vykonal príslušné skutkové zistenia (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sža/34/2009 zo dňa 01.07.2009).

27. V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom konania pred kasačným súdom bol rozsudok krajského súdu, ktorým bola zamietnutá žaloba proti rozhodnutiu žalovaného o neudelení azylu a poskytnutí doplnkovej ochrany sťažovateľke. Sťažovateľka napadla tú časť rozhodnutia, ktorá sa týkala neudelenia azylu, preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd kasačný, preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj rozhodnutie žalovaného v napadnutej časti, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľky v podanej žalobe a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovaného.

28. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľky, podľa ktorých krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci, že správna žaloba bola nezákonne odmietnutá a že sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu, sú dôvodné.

29. K veci je potrebné uviesť, že vo veciach medzinárodnej ochrany zohráva mimoriadne dôležitú úlohu dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl a v tomto kontexte i jeho vlastná celková dôveryhodnosť. Pravdivosť tvrdení žiadateľa a dôveryhodnosť jeho osoby sú základom, z ktorého je v azylovom konaní nutné vychádzať.

30. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v skoršej judikatúre (rozsudok NS SR sp. zn. 1Sža/10/2013 zo dňa 09.04.2013) uviedol, že nie je povinnosťou žiadateľa o azyl, aby prenasledovanie svojej osoby preukazoval inými dôkaznými prostriedkami než vlastnou dôveryhodnou výpoveďou.

31. Kasačný súd poukazuje aj na rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 1Sža/73/2008 zo dňa 27. mája 2008, v ktorom uviedol, že „dôveryhodnosť osoby žiadateľa odporca posudzuje vzhľadom na nedostatok listinných dokladov a dokumentov, ktorými by preukázal svoju totožnosť, resp. ktorými by preukázal pravdivosť svojich tvrdení o prenasledovaní v krajine pôvodu v nadväznosti na celkové správanie navrhovateľa v priebehu administratívneho konania. Na preukázaní pravdivosti tvrdení musí záležať predovšetkým žiadateľovi o azyl, preto jeho vyhlásenia musia byť ucelené a rozumné, nesmú protirečiť všeobecne známym faktom o krajine pôvodu a svojim konaním nesmie zadávať dôvod na spochybňovanie dôveryhodnosti svojej osoby.“

32. Je naopak povinnosťou správneho orgánu, aby v pochybnostiach zhromaždil všetky dostupné dôkazy, ktoré dôveryhodnosť výpovede žiadateľa o azyl vyvracajú alebo spochybňujú.

33. Rovnako nie je povinnosťou žiadateľa o azyl svoje obavy z prenasledovania podradiť pod konkrétny dôvod v zmysle zákona o azyle. To je úlohou posúdenia správneho orgánu.

34. Pokiaľ sa teda žiadateľ o azyl po celú dobu konania vo veci medzinárodnej ochrany drží jednej debovej línie, jeho výpoveď je možné i napriek drobným nezrovnalostiam označiť za konzistentnú a za súladnú s dostupnými informáciami o krajine pôvodu, potom je potrebné z takejto výpovede vychádzať. Najvyšší súd poukazuje na rozsudok sp. zn. 1 Sža 4/2012 zo dňa 28.02.2012, v ktorom uviedol, že „posudzovanie dôveryhodnosti žiadateľa o udelenie azylu je výsledkom celkového hodnotiaceho procesu a úvah odporcu o osobnosti žiadateľa s prihliadnutím k miere reálnosti, resp. vierohodnosti ním tvrdených dôvodov odchodu z krajiny pôvodu v konfrontácii so všeobecne známymi informáciami o krajine pôvodu. Rozhodujúcimi pre záver o nedôveryhodnosti žiadateľa nemôžu byť len niektoré nepatrné nezrovnalosti alebo len omylom vysvetlené nejasnosti v tvrdeniach žiadateľa, ale zásadné rozpory vo výpovediach, ktoré správny orgán rozpozná.“

35. Z administratívneho spisu je podľa názoru kasačného súdu zrejmé, že žalovaný nepreukázal nedôveryhodnosť sťažovateľky vo výpovediach, táto bola konzistentná. Rozpory vo výpovediach sťažovateľky neboli zásadného významu a po poukázaní žalovaným na rozpory, tieto sťažovateľka vysvetlila. Z uvedeného dôvodu bolo preto potrebné z výpovedí sťažovateľky vychádzať.

36. Primárnym dôvodom neudelenia azylu sťažovateľke ako žiadateľke o azyl bolo nesplnenie relevantných podmienok pre udelenie azylu v zmysle zákona o azyle. S takýmto záverom nebolo možné súhlasiť.

37. Sťažovateľka žiadosť o udelenie azylu odôvodňovala dôvodnými obavami z prenasledovania z politických dôvodov. Sťažovateľka svoje odmietavé postoje k politike vládnuceho hnutia spojeného s režimom Baššára Asada preukazovala svojou aktívnou účasťou na demonštráciách, ktorými chcela dosiahnuť zmenu režimu, slobodu a demokraciu v krajine pôvodu, písaním článkov a poskytovaním rozhovorov k politickej a bezpečnostnej situácii v krajine jej pôvodu. Sťažovateľka vo výpovediach uvádzala, že pracovala pre humanitárne organizácie (Fuset Amal, Ghiras, Syrian Orfans) a ako dobrovoľníčka v poľných nemocniciach (s názvom Hanano, Zarzour). Jej dve bývalé kolegyně mali problém s režimom práve kvôli tomu, že pracovali ako dobrovoľníčky a keď prešli na druhú stranu režimu, tak boli v meste G. zatknuté. Sťažovateľka zároveň uviedla, že jej bolo v krajine pôvodu

vytýkané obliekanie sa (nedostatočné zahalenie) podľa požiadaviek islamských extrémistov a na jednom kontrolnom bode jej príslušníci Al Nusry zobrali občiansky preukaz, pretože bola nedostatočne zahalená. Uvedené konanie však na rozdiel od názoru žalovaného ako aj krajského súdu možno podľa názoru kasačného súdu rovnako považovať za prejav jej politického názoru. Vzhľadom na vyššie uvedený záver žalovaného, že sťažovateľka nepreukázala odôvodnené obavy z prenasledovania z politických dôvodov aj vo svetle informácií o krajine pôvodu, preto podľa názoru kasačného súdu neobstojí.

38. Kasačný súd vyhodnotil za nesprávny aj záver žalovaného, že sťažovateľku nie je možné považovať za zraniteľnú osobu v zmysle zákona o azyle. V súvislosti s posudzovaním zdravotného stavu kasačný súd poukazuje na vykonávacie Nariadenie ministra vnútra SR z 21.02.2014 k zákonu o azyle, kde je v článku 13 uvedené, že za humanitné dôvody sa považujú najmä prípady neúspešných žiadateľov o azyl z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne až smrť. Sťažovateľka podala žiadosť o azyl, okrem iných dôvodov aj z dôvodu, že patrí k zraniteľnej časti obyvateľstva, je osamelá a traumatizovaná žena so zdravotnými problémami a potrebuje ochranu. Počas výpovedí v konaní o udelení azylu uviedla, že sa psychicky necíti dobre najmä kvôli zážitkom v krajine pôvodu (jej dom bol v krajine pôvodu zbombardovaný a zničený) a doteraz sa necíti v poriadku. Máva nočné mory súvisiace so zážitkami z vojny ako aj zo samotného úteku. Sťažovateľka zároveň trpí úzkostnými pocitmi ako je ťaž na hrudníku a problémy s dýchaním. Zo záveru z predloženej správy z psychiatrického vyšetrenia zo dňa 16.12.2016 vykonanej MUDr. U. T. vyplýva, že sťažovateľka trpí adaptačnou poruchou s rozvojom úzkostne depresívneho syndrómu (F432, F321). Zo správy o vykonanej kontrole sťažovateľky u MUDr. U. T. zo dňa 29.12.2016 vyplýva, že u sťažovateľky naďalej pretrvávajú flashbacks s dramatickými bojovými obrazmi, témy smrti, vtedy výrazná anxieta a obavy svedčiacie pre posttraumatickú stresovú poruchu. V závere správy psychiatricka uviedla, že sťažovateľka trpí adaptačnou poruchou s rozvojom úzkostne depresívneho syndrómu (F432, F321) a posttraumatickou stresovou poruchou (F431). V administratívnom spise je založená aj lekárska správa o psychiatrickom vyšetrení zo dňa 30.12.2016 od psychiatricky MUDr. J. A., ktorá dospela k rovnakým záverom ako MUDr. U. T., a teda, že sťažovateľka trpí adaptačnou poruchou s rozvojom úzkostne depresívneho syndrómu (F432, F321) a posttraumatickou stresovou poruchou (F431).

39. Vzhľadom na predložené lekárske správy je kasačný súd názoru, že názor žalovaného, že sťažovateľku nemožno považovať za zraniteľnú osobu, ktorej nie je možné udeliť azyl z humanitných dôvodov, vzhľadom na jej zlý psychický zdravotný stav, ktorý potvrdzujú dve nezávislé správy z jej psychiatrického vyšetrenia, je neudržateľný.

40. K poskytnutiu humanitného azylu kasačný súd uvádza, že z dikcie zákona (vzhľadom na správne uváženie) vyplýva, že na udelenie azylu z humanitných dôvodov nie je právny nárok a súdy, ktoré preskúmavajú rozhodnutia Ministerstva vnútra - Migračného úradu (v texte „žalovaný“), neurčujú žalovanému, ktoré dôvody má považovať za dostatočné pre udelenie azylu z humanitných dôvodov, a teda ani zrušovať jeho rozhodnutia preto, že nepovažoval za dostatočný dôvod niektorý, ktorý by z pohľadu súdu takýmto mal byť. Súdnym prieskumom je obmedzený len na kontrolu toho, či je rozhodovanie žalovaného v danej veci logické a nediskriminačné, teda či nie je v rozpore so zákazom ľubovôle, vyplývajúceho pre orgány verejnej moci z ústavne zakotvených náležitostí demokratického a právneho štátu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sž/41/2015 zo dňa 03.02.2016 v ktorom obdobne uviedol, že „Na námietku navrhovateľa, že odporca nezávažil možnosť udelenia azylu navrhovateľovi z humanitárnych dôvodov uvedených v § 9 zákona o azyle odvolací súd uvádza, že vlastné rozhodnutie udeliť či neudeliť azyl z humanitných dôvodov podľa § 9 zákona o azyle je vecou voľnej správnej úvahy odporcu a vo vzťahu k výsledku tohto rozhodnutia nie je prieskum súdu možný. Z odôvodnenia rozhodnutia odporcu vyplýva, že dôvody navrhovateľa boli vyhodnotené a individuálne posúdené, pričom nebola zistená reálna hrozba vážneho bezprávia. Z uvedeného dôvodu navrhovateľ nespadá do žiadnej kategórie osôb, ktoré potrebujú nejakú formu medzinárodnej ochrany, a preto odporca v jeho prípade nepovažoval za potrebné mu poskytnúť akúkoľvek formu ochrany. Pokiaľ teda odporca nepovažoval dôvody navrhovateľa pre udelenie azylu za takú subjektívnu okolnosť, ktorá by zakladala sama o sebe dôvod pre udelenie azylu z humanitných

dôvodov, pričom túto úvahu uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia, nebolo možné považovať uvedenú námietku navrhovateľa za dôvodnú.“ V danom prípade však kasačný súd uvádza, že sťažovateľka požiadala o humanitný azyl, ktorý odôvodnila tým, že je zraniteľná osoba so zlým zdravotným stavom, ale žalovaný dôvod, pre ktorý humanitárny azyl neudelil, neodôvodnil dostatočne, naopak odôvodnil ho stroho, z dôvodu, že sťažovateľke udelil doplnkovú ochranu, tak sťažovateľke neudelil azyl z humanitných dôvodov.

41. V zmysle § 39 zákona o azyle zraniteľnými osobami sa na účely tohto ustanovenia rozumejú najmä maloleté osoby, zdravotne postihnuté osoby, staršie osoby, tehotné ženy, osamelí rodičia s maloletými deťmi, obeť obchodovania s ľuďmi, osoby so závažným ochorením, osoby s duševnou poruchou a osoby, ktoré boli podrobené mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického násillia, fyzického násillia alebo sexuálneho násillia. Kasačný súd na tomto mieste považuje za dôležité zdôrazniť, že závažné ochorenie, resp. duševná porucha patria medzi významné znaky zraniteľnej osoby, rovnako tak prípady traumatizovaných neúspešných žiadateľov o azyl patria medzi dôvody hodné udelenia azylu z humanitných dôvodov, a preto kasačný súd považuje rozhodnutie žalovaného v časti o neudelení humanitného azylu sťažovateľke nie len za nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, ale súčasne za nelogické. Žalovaný totiž v dôvodoch rozhodnutia uvádza, že v zmysle Nariadenia ministra vnútra SR č. 34 z 21.01.2014 o postupe migračného úradu MV SR pri vykonávaní zákona o azyle sa za humanitné dôvody, na základe ktorých migračný úrad môže udeliť azyl považujú: „najmä prípady neúspešných žiadateľov o azyl z radov prestarnutých, traumatizovaných alebo ťažko chorých osôb, ktorých návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné fyzické alebo psychické útrapy, prípadne až smrť“. Napriek tomu, že v prípade sťažovateľky podľa kasačného súdu ide o neúspešnú žiadateľku o azyl, ktorú je možné vzhľadom na jej zdravotný/psychický stav považovať za traumatizovanú osobu, ktorej návrat do krajiny pôvodu by mohol predstavovať značné psychické útrapy, žalovaný učinil záver, ktorý vyhodnotil kasačný súd ako nelogický, vykazujúci znaky ľubovôle pri posudzovaní kritérií, ktorými sa žalovaný ako tvrdí v dôvodoch rozhodnutia zaoberal, vo výsledku sa to však prejavilo prekvapivým, priam nelogickým záverom, s ktorým sa kasačný súd nemohol stotožniť.

42. Kasačný súd na základe vyššie uvedených dôvodov konštatuje, že krajský súd dospel k nesprávnemu záveru, keď žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného v časti o neudelení azylu považoval za súladné so zákonom a správnu žalobu zamietol. Nakoľko samotné preskúmané rozhodnutie žalovaného v časti o neudelení azylu trpí vadami, ktoré ho činia nezákonným, kasačný súd nezrušil napadnutý rozsudok krajského súdu, ale považoval za potrebné rozhodnúť v zmysle § 462 ods. 2 v spojení s § 457 ods. 1 S.s.p. tak, že rozhodnutie žalovaného v časti o neudelení azylu zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie.

Podľa § 462 ods. 2 S.s.p. ak kasačný súd dospeje k záveru, že napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy nie je v súlade so zákonom, a krajský súd žalobu zamietol, môže rozhodnutie krajského súdu zmeniť tak, že zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vec mu vráti na ďalšie konanie.

43. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 2 v spojení s § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 S.s.p. tak, že sťažovateľke, ako úspešnému účastníkovi konania o kasačnej sťažnosti, nárok na náhradu trov tohto konania nepriznal, pretože výslovne uviedla, že si ich náhradu neuplatňuje.

44. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.